مقاله پژوهشی

پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو دانش‌آموزان در دوران آموزش مجازی ناشی از شیوع کرونا ویروس (کووید–۱۹)

جمیله قناعتی کاشانی[۱]

۱. کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد الکترونیکی، گروه روانشناسی، تهران، ایران. (نویسنده مسئول).

مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری، دوره ششم، شماره پنجاه و پنجم، سال ۱۴۰۰، صفحات ۳۶۸-۳۵۳

تاریخ وصول: ۱۳۹۹/۱۲/۲۲ **تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۱/۲۸**

چکیده

همه‌گیری بیماری کرونا و اجرای قرنطینه، اثرات مختلفی بر جنبه‌های تحصیلی دانش‌آموزان گذاشته است؛ بنابراین هدف از این پژوهش بررسی پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو دانش‌آموزان در دوران آموزش مجازی ناشی از شیوع کرونا ویروس (کووید–۱۹) بود. طرح پژوهش، کمی و از نوع همبستگی بود. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بودند. به این منظور تعداد ۱۵۰ نفر از این دانش‌آموزان با استفاده از فرمول پلنت از تاپاچنیک و همکاران (۲۰۰۷) و به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب خواهند شد و به مقیاس پرسشنامه اهمال‌کاری تحصیلی (APQ) سواری (۱۳۹۰)، سیاهه سبک‌های هویت (RISI) برزونسکی و همکاران (۲۰۱۳) و سیاهه شخصیت هگزاکو (HEXACO-PI) اشتون و لی (۲۰۰۹) پاسخ دادند. داده‌های جمع‌آوری‌شده با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندمتغیره تحلیل شد. نتایج نشان داد که بین سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو با اهمال‌کاری تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد ($P<۰/۰۱$). نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نیز آشکار کرد که ۶۵/۸ درصد واریانس اهمال‌کاری تحصیلی به‌وسیله سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو تبیین می‌شودد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو نقش مهمی در پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی دارند.

کلیدواژه: اهمال‌کاری تحصیلی، سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

مقدمه

کرونا ویروس جدید در دسامبر سال ۲۰۱۹ در ووهان[1] چین آغاز شد و ازآنجا به سایر کشورها سرایت پیدا کرد. اگرچه این ویروس منشأ خفیفی از سندرم عفونت ملایم[2] (تام[3] و همکاران، ۲۰۲۱) همراه با علایمی همچون سرفه، تب، سردرد و دردهای عضلانی[4] (گیوا[5] و همکاران، ۲۰۲۰) و به‌ندرت اختلالات گوارشی همراه است (جیانگ[6] و همکاران، ۲۰۲۱). پیدایش این بیماری هم‌اکنون به‌عنوان یک بحران سلامت عمومی است که چالش‌های بسیاری با خود به همراه دارد ازجمله آن‌ها می‌توان به تجربه انگ اجتماعی (ایکسو[7] و همکاران، ۲۰۲۱)، وسواس فکری-عملی (باقری شیخانگفشه و صادقی چوکامی، ۱۳۹۹)، اندوه مرگ (منزیس[8] و همکاران، ۲۰۲۰) و اضطراب کرونا[9] اشاره کرد (داسیلوا[10] و همکاران، ۲۰۲۱). همه‌گیری بیماری کرونا ویروس، اجرای قرنطینه و فاصله‌گیری اجتماعی، اثرات مختلفی بر جنبه‌های روانی و اجتماعی افراد جامعه به‌ویژه دانش‌آموزان گذاشته است و افرادی که بیشتر به دنبال اخبار و اطلاعات ویروس کرونا در سطح اینترنت هستند ممکن است حالات اضطرابی بیشتری را تجربه کنند (سلیمی و همکاران، ۱۴۰۰). از سوی دیگر، با مجازی شدن آموزش در مدارس، دانش‌آموزان وابستگی و اعتیاد بیشتری به تلفن همراه[11] پیدا می‌کنند(موهان[12] و همکاران، ۲۰۲۱).

تلفن‌های هوشمند تا حدودی جای رایانه‌های شخصی را نیز گرفته‌اند، چراکه اندازه صفحه‌نمایش بزرگ و قابل‌حمل بودن آن به کاربران اجازه می‌دهد در هر زمان و مکانی از آن استفاده کنند. با یک تلفن هوشمند، یک فرد می‌تواند به تماس، ارسال ایمیل، تماشا و به اشتراک‌گذاری عکس‌ها و فیلم‌ها، بازی‌های ویدئویی و موسیقی، پیگیری قرار ملاقات‌ها و اطلاعات تماس، گشت‌وگذار در اینترنت بپردازد و از برنامه‌های چت و تماس صوتی (برای مثال، واتساپ) استفاده نماید (رسولی، ۱۳۹۹). با همه این امکانات و مزایا استفاده بی‌رویه و بدون مدیریت زمانی از آن می‌تواند فرد استفاده‌کننده را دچار اعتیاد به تلفن همراه سازد (سولیوان[13] و همکاران، ۲۰۲۱) و به همین سبب در انجام تکالیف درسی خود دچار اهمال‌کاری تحصیلی[14] شوند (لی[15] و همکاران، ۲۰۲۰). اهمال‌کاری تحصیلی به‌عنوان تأخیر تعمدی در آغاز یا کامل نمودن فعالیت‌های درسی مهم در زمان مقرر توصیف‌شده است. به‌عبارتی‌دیگر، اهمال‌کاری تحصیلی فرض یا عزم به پایان رساندن کاری را داشتن ولی در اتمام آن در زمان مورد انتظار و دلخواه

1. Wuhan
2. syndrome infectious mild
3. Tam
4. myalgia
5. Giwa
6. Jiang
7. Xu
8. Menzies
9. coronavirus anxiety
10. Da Silva
11. mobile phone addiction
12. Mohan
13. Sullivan
14. academic procrastination
15. Li

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

خود دچار شکست شدن تعریف‌شده است (زیسات[1] و همکاران، ۱۹۷۸؛ به نقل از قره‌آغاجی و همکاران، ۱۳۹۸). بر اساس پیشینه پژوهش، سبک‌های هویت در پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان نقش معنادار دارند (میرعرب رضی و جعفری، ۱۳۹۴) بر اساس این نظریه پردازش اطلاعات هویتی بر اساس چهارچوب خود-ارجاعی[2] بوده و افراد تعارضات[3] و بحران‌های[4] هویتی را از طریق تعویق[5] (تمایل به تعویق انداختن در مورد رویدادهای اطراف تا زمانی که بتواند آن‌ها را ارزیابی کند)، تحلیل هنجاری (همنوایی با انتظارات و دستورهای افراد مهم و گروه مرجع) و اجتناب (تأخیر انداختن در موقعیت‌های تعارض انگیز و تصمیم‌گیری) طی می‌کنند (بزرونسکی، ۲۰۱۱؛ به نقل از یانگ[6] و همکاران، ۲۰۱۸). همچنین پیشینه پژوهش نشان داده است که ویژگی‌های شخصیتی می‌توانند اهمال‌کاری تحصیلی را در دانش‌آموزان تبیین کنند (سوری نژاد و همکاران، ۱۳۹۴). ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو به مجموع ویژگی‌هایی که در وجود یک فرد تقریباً به‌طور دائم وجود دارند و موجب تمایز وی از سایرین است. ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو به‌عنوان نظامی از درون سیستم‌های عاطفی، احساسی، شناختی و مفهومی فرد تعریف‌شده است که تعیین‌کننده واکنش‌های منحصربه‌فرد انسان به محیط است. ابعاد شخصیتی هگزاکو ابعاد صداقت-فروتنی، هیجان پذیری، برونگرایی، توافق، وظیفه‌شناسی، باز بودن نسبت به تجربه را شامل می‌شود (اشتون و لی[7]، ۲۰۱۹). با توجه به آنچه گفته شد پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی می‌تواند ازنظر تئوری و برخی مبانی پژوهشی با سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو در ارتباط باشند، اما پژوهشی که رابطه این متغیرها را در پیشینه پژوهش به‌ویژه در دانش‌آموزان دختر را نشان داده باشد کمتر موردبررسی قرارگرفته است، لذا در جهت رفع این خلأ پژوهشی این سؤال مطرح می‌شود که آیا اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو دانش‌آموزان در دوران آموزش مجازی ناشی از شیوع کرونا ویروس (کووید-۱۹) قابل پیش‌بینی است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر توصیفی و از نوع همبستگی که باهدف پیش‌بینی انجام می‌شود و از رگرسیون استفاده شد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه شهر تهران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ بودند. به روش نمونه‌گیری در دسترس (داوطلبانه و مجازی) و بر طبق فرمول $n=50+8m$ از پلنت از تاپاکینگ[8] و همکاران (۲۰۰۷) حجم نمونه ۱۵۰ نفر برآورد شد. ازآنجایی‌که زمان اجرای پژوهش در دوران شیوع کرونا ویروس (کووید-۱۹) بود و امکان اجرای مداد کاغذی پرسشنامه‌ها وجود نداشت برای اجرای پرسشنامه‌ها از روش آنلاین استفاده شد. جهت تجزیه‌وتحلیل داده‌ها در سطح توصیفی و استنباطی عمل شد. در سطح توصیفی جهت سنجش متغیرهای تحقیق از میانگین و انحراف معیار استفاده شد. مفروضه‌های تحقیق شامل آزمون کجی و کشیدگی

1. Ziesat
2. self-referent
3. conflicts
4. crises
5. procrastination
6. Yang
7. Ashton &Lee
8. Tabachnick

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

برای نرمال بودن توزیع نمرات، آزمون دوربین واتسون برای آزمون استقلال خطاها، آزمون ضریب تحمل[1] و تورم واریانس[2] برای بررسی عدم همخطی چندگانه[3] بود. در سطح استنباطی جهت بررسی روابط بین متغیرها در صورت نرمال بودن داده‌ها از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره با استفاده از نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۴ استفاده شد.

ابزار پژوهش

پرسشنامه اهمال‌کاری تحصیلی[4] (APQ) سواری (۱۳۹۰): این پرسشنامه شامل ۱۲ سؤال ۳ مؤلفه اهمال‌کاری عمدی با سؤالات ۱، ۲، ۳، ۴, ۵؛ اهمال‌کاری ناشی از خستگی جسمی/روانی با سؤالات ۶، ۷، ۸ و ۹؛ اهمال‌کاری ناشی از بی‌برنامگی با سؤالات ۱۰، ۱۱ و ۱۲ اندازه‌گیری می‌کند (طهماسب‌زاده شیخلار و صادق‌پور، ۱۳۹۸). سؤالات پرسشنامه به‌صورت لیکرت ۵ درجه‌ای نمره‌گذاری می‌شود به این صورت که هرگز ۰ نمره، به‌ندرت ۱ نمره، بعضی‌اوقات ۲ نمره، بیشتر اوقات ۳ نمره و همیشه ۴ نمره تعلق می‌گیرد (هاتف‌نیا، درتاج، علی‌پور و فرخی، ۱۳۹۸). سازنده پرسشنامه برای بررسی اعتبار پرسشنامه از آلفای کرونباخ استفاده کرده است که ضرایب اهمال‌کاری عمدی ۰/۷۷، اهمال‌کاری ناشی از خستگی جسمی/روانی ۰/۶۰، اهمال‌کاری ناشی از بی‌برنامگی ۰/۷۰ و کل پرسشنامه ۰/۸۵ گزارش‌شده است (سواری، ۱۳۹۰). در یک پژوهش دیگر، اعتبار با آلفای کرونباخ ضریب ۰/۸۵ به‌دست‌آمده است (میرعرب رضی و جعفری، ۱۳۹۴). در پژوهشی دیگر ضریب آلفای کرونباخ ۰/۸۳ گزارش‌شده است که نشان‌دهنده اعتبار پرسشنامه است (زارعی و خشوعی، ۱۳۹۵). در پژوهش جهت بررسی روایی پرسشنامه از همبستگی گویه‌ها با نمره کل استفاده‌شده است که ضرایب همبستگی در دامنه بین ۰/۴۶ تا ۰/۷۰ و همگی در سطح ۰/۰۱ معنادار بوده‌اند که نشان‌دهنده روایی سازه پرسشنامه است و همچنین آلفای کرونباخ ۰/۷۹ محاسبه‌شده است (البرزی و همکاران، ۱۳۹۸). در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ ۰/۷۶ به دست آمد.

سیاهه سبک‌های هویت[5] (RISI) برزونسکی[6] و همکاران (۲۰۱۳): این سیاهه ۴۰ سؤال دارد که چهار مؤلفه هویت اطلاعاتی[7] با سؤالات ۲، ۵، ۶، ۱۶، ۱۸، ۲۵، ۲۶، ۳۰، ۳۳، ۳۵ و ۳۷؛ هویت هنجاری[8] با سؤالات ۴، ۱۰، ۱۹، ۲۱، ۲۳، ۲۸، ۳۲، ۳۴ و ۴۰؛ هویت سردرگم یا اجتنابی[9] با سؤالات ۳، ۸، ۱۳، ۱۷، ۲۴، ۲۷، ۲۹، ۳۱، ۳۶ و ۳۸؛ تعهد هویت[10] با سؤالات ۱، ۷، ۹، ۱۱، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۲۰، ۲۲ و ۳۹ را اندازه‌گیری می‌کند. سؤالات بر اساس یک طیف پنج‌درجه‌ای لیکرت نمره‌گذاری می‌شوند. به این صورت که کاملاً مخالفم ۱ نمره، مخالفم ۲ نمره تا حدودی موافقم ۳ نمره، موافقم ۴ نمره و کاملاً موافقم ۵ نمره تعلق می‌گیرد (برزونسکی و همکاران، ۲۰۱۳). سؤالات ۹، ۱۲، ۱۵، ۳۹ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌شود به‌این‌ترتیب که کاملاً مخالفم ۵ نمره، مخالفم ۴ نمره تا حدودی موافقم ۳ نمره، موافقم ۲ نمره و کاملاً موافقم ۱ نمره تعلق می‌گیرد. در داخل ایران برای بررسی اعتبار سیاهه از آلفای

1. Tolerance
2. variance inflation factor (VIF)
3. multicollinearity
4. academic procrastination questionnaire (APQ)
5. Revised Identity Style Inventory (RISI)
6. Berzonsky
7. information-oriented
8. normative
9. diffuse-avoidant identity styles
10. commitment

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

کرونباخ استفاده‌شده است که ضرایب برای هویت اطلاعاتی ۰/۷۳، هنجاری ۰/۶۷ و سردرگم/اجتنابی ۰/۶۹ به‌دست‌آمده است (پورابراهیم و همکاران، ۱۳۹۰). همچنین در پژوهش‌های دیگر جهت بررسی اعتبار سیاهه آلفای کرونباخ ۰/۸۵(اکبری و همکاران، ۱۳۹۸) و ضریب ۰/۷۳ به‌دست‌آمده است (قناعتی کاشانی، شکرگزار و همتی‌راد، ۱۳۹۹). روایی همگرایی توسط سازندگان بررسی و نشان داده‌شده است که ضریب همبستگی با سیاهه عزت‌نفس روزنبرگ برای هویت اطلاعاتی ۰/۳۱، هنجاری ۰/۳۰ و سردرگم-اجتنابی ۰/۳۸ به‌دست‌آمده است که در سطح ۰/۰۵ معنی‌دار گزارش‌شده است که نشان‌دهنده روایی همگرایی سیاهه است (برزونسکی و همکاران، ۲۰۱۳). همچنین در یک پژوهش دیگر ضرایب آلفای کرونباخ برای کل سؤالات ۰/۷۲ و مؤلفه‌ها در دامنه ۰/۷۱ تا ۰/۸۲ محاسبه‌شده است (کائور و تونگ[1]، ۲۰۱۹). در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ ۰/۸۲ به دست آمد.

سیاهه شخصیت هگزاکو[2] (HEXACO-PI) اشتون و لی (۲۰۰۹): این سیاهه شامل ۶۰ سؤال بوده که شش مؤلفه صداقت-فروتنی با سؤالات ۶، ۱۲، ۱۸، ۲۴، ۳۰، ۳۶، ۴۲، ۴۸، ۵۴ و ۶۰، هیجان پذیری با سؤالات ۵، ۱۱، ۱۷، ۲۳، ۲۹، ۳۵، ۴۱، ۴۷، ۵۳، ۵۹، برون‌گرایی با سؤالات ۴، ۱۰، ۱۶، ۲۲، ۲۸، ۳۴، ۴۰، ۴۶، ۵۲ و ۵۸، توافق با سؤالات ۳، ۹، ۱۵، ۲۱، ۲۷، ۳۳، ۳۹، ۴۵، ۵۱ و ۵۷، وظیفه‌شناسی با سؤالات ۲، ۸، ۱۴، ۲۰، ۲۶، ۳۲، ۳۸، ۴۴، ۵۰ و ۵۶، باز بودن نسبت به تجربه با سؤالات ۱، ۷، ۱۳، ۱۹، ۲۵، ۳۱، ۳۷، ۴۳، ۴۹ و ۵۵ را اندازه‌گیری می‌کند. نمره‌گذاری سیاهه به‌صورت ۵ درجه‌ای لیکرت می‌باشد (مک‌لنیس[3] و همکاران، ۲۰۲۰). به این صورت که کاملاً مخالفم نمره ۱، مخالف نمره ۲، نظری ندارم نمره ۳، موافق نمره ۴ و کاملاً موافقم نمره ۵ نمره‌گذاری می‌شود (هاشمی و همکاران، ۱۳۹۹). سؤالات ۱، ۹، ۱۰، ۱۲، ۱۴، ۱۵، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۴، ۲۶، ۲۸، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۵، ۴۱، ۴۲، ۴۴، ۴۶، ۴۸، ۴۹، ۵۲، ۵۳، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۹ و ۶۰ به‌صورت معکوس نمره‌گذاری می‌گردد به این صورت که به گزینه کاملاً مخالفم نمره ۵، مخالف نمره ۴، نظری ندارم نمره ۳، موافق نمره ۲ و کاملاً موافقم نمره ۱ تعلق می‌گیرد (مصباحی و همکاران، ۱۳۹۸). در داخل ایران برای بررسی قابلیت اعتماد سیاهه از آلفای کرونباخ استفاده‌شده است که ضرایب در دامنه ۰/۷۲ تا ۰/۸۳ به‌دست‌آمده است و روایی همگرایی سیاهه هگزاکو با سیاهه پنج عاملی شده شخصیت[4] مک کری و کاستا[5] (۲۰۰۴) به دست می‌آید. ضریب ۰/۵۵ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به‌دست‌آمده است (رحمانی ملک آباد و همکاران، ۱۳۹۴). در یک پژوهش برای بررسی اعتبار سیاهه از آلفای کرونباخ استفاده‌شده است که ضریب ۰/۸۰ (ویسی و دلقندی، ۱۳۹۸) و ۰/۷۹ محاسبه‌شده است (کرمی و همکاران، ۱۳۹۹). در خارج از کشور برای بررسی قابلیت اعتماد سیاهه از آلفای کرونباخ استفاده‌شده است که ضرایب در دامنه ۰/۵۷ تا ۰/۷۳(ولک[6] و همکاران، ۲۰۱۹) و ضرایب ۰/۴۹ تا ۰/۸۰ محاسبه‌شده است (دی ویرس[7] و همکاران، ۲۰۲۰). آلفای کرونباخ برای صداقت-فروتنی ۰/۸۱،

[1]. Kaur & Tung
[2]. HEXACO Personality Inventory (HEXACO-PI)
[3]. MacInnis
[4]. Neo Five-Factor Inventory (NEO-FFI)
[5]. McCrae & Costa
[6]. Volk
[7]. De Vries

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

هیجان‌پذیری ۰/۸۲، برون‌گرایی ۰/۸۱، توافق ۰/۸۱، وظیفه‌شناسی ۰/۸۱، باز بودن نسبت به تجربه ۰/۸۱ گزارش‌شده است (باربوسا-کاماچو[1] و همکاران، ۲۰۲۰). در پژوهش حاضر آلفای کرونباخ ۰/۹۱ به دست آمد.

یافته‌ها

جدول ۱. شاخص‌های متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین	انحراف معیار	چولگی	کشیدگی
اهمال‌کاری تحصیلی	۱۵۰	۱۳	۳۶	۲۷/۰۸	۷/۶۹۲	-۰/۴۹۵	۰/۰۲۵
هویت اطلاعاتی	۱۵۰	۱۳	۴۱	۲۰/۹۸	۸/۳۷۹	-۰/۱۶۵	-۰/۷۵۹
هویت هنجاری	۱۵۰	۱۱	۴۱	۲۳/۳۵	۸/۹۷۱	-۰/۳۳۶	-۰/۲۱۲
هویت سردرگم-اجتنابی	۱۵۰	۱۱	۴۰	۲۳/۲۳	۸/۸۰۴	-۰/۲۳۱	-۰/۵۹۸
تعهد هویت	۱۵۰	۱۲	۴۰	۲۰/۶۵	۸/۴۰۰	۱/۱۱۹	۰/۹۱۴
صداقت-فروتنی	۱۵۰	۱۴	۳۲	۲۱/۸۶	۷/۵۵۱	-۰/۴۵۶	-۰/۶۰۰
هیجان پذیری	۱۵۰	۱۳	۳۱	۲۰/۳۱	۴/۷۷۱	-۰/۴۱۱	-۰/۷۷۶
برون‌گرایی	۱۵۰	۱۴	۳۱	۲۲/۶۹	۸۷۷۶	-۰/۲۸۵	-۰/۵۹۶
توافق	۱۵۰	۱۴	۳۱	۳۳۲۰	۵/۴۰۹	-۰/۴۵۱	-۰/۶۰۱
وظیفه‌شناسی	۱۵۰	۱۳	۲۹	۱۹/۸۱	۴/۹۹۴	-۰/۴۲۲	-۰/۷۵۱
باز بودن نسبت به تجربه	۱۵۰	۱۴	۳۱	۲۱/۴۹	۵/۱۴۱	-۰/۲۸۶	-۰/۸۶۱

جدول ۱- شاخص‌های توصیفی اهمال‌کاری تحصیلی، سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو را نشان می‌دهد. تعداد آزمودنی‌ها ۱۵۰ نفر بودند. همچنین مقدار چولگی[2] و کشیدگی[3] متغیرهای پژوهش در بازه (۲- تا ۲) قرار دارد که این نشان می‌دهد متغیرهای پژوهش از توزیع نرمال برخوردارند. در جدول ۲، نتایج آزمون دوربین واتسون برای استقلال خطاها و مفروضه عدم همخطی چندگانه[4] آمده است.

جدول ۲. نتایج آزمون دوربین واتسون برای استقلال خطاها و عدم همخطی چندگانه

متغیرهای پیش‌بین	ضریب تحمل	تورم واریانس	دوربین واتسون (خودهمبستگی)
اهمال‌کاری تحصیلی	۰/۷۸۲	۱/۲۷۸	
هویت اطلاعاتی	۰/۸۸۶	۱/۱۲۸	
هویت هنجاری	۰/۸۲۶	۱/۲۱۱	
هویت سردرگم-اجتنابی	۰/۱۳۶	۷/۵۴۹	۲/۰۴۰
تعهد هویت	۰/۱۳۵	۷/۴۹۰	
صداقت-فروتنی	۰/۹۴۱	۱/۰۶۳	
هیجان پذیری	۰/۹۳۲	۱/۰۷۲	

[1]. Barbosa-Camacho
[2]. skewness
[3]. kurtosis
[4]. multicollinearity

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

برون‌گرایی	۰/۱۴۶	۶/۴۲۱
توافق	۰/۱۴۵	۵/۵۱۱
وظیفه‌شناسی	۰/۷۴۱	۲/۰۴۱
باز بودن نسبت به تجربه	۰/۸۳۱	۲/۱۷۲

جدول ۲- نتایج آزمون دوربین-واتسون[1] را نشان می‌دهد. بر اساس قاعده اگر شاخص دوربین واتسون باید بین ۱/۵ تا ۲/۵ باشد، نشان‌دهنده آن است که متغیرهای پیش‌بین از استقلال مناسب برخوردار هستند. ازآنجایی‌که آماره دوربین واتسون متغیرهای موردنظر این پژوهش بین ۱/۵ الی ۲/۵ به دست آمد که این نشان‌دهنده‌ی استقلال مناسب متغیرهای پژوهش است. همچنین هیچ‌کدام از مقادیر آماره تحمل کوچک‌تر از حد مجاز ۰/۱ و هیچ‌کدام از مقادیر عامل تورم واریانس بزرگ‌تر از حد مجاز ۱۰ نمی‌باشند. ازآنجایی‌که نتایج نشان‌دهنده عدم وجود همخطی چندگانه در متغیرهای پیش‌بین است، می‌توان از آزمون‌های پارامتریک ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندمتغیره استفاده نمود و نتایج آن قابل‌اطمینان است. در جدول شماره ۳ ضرایب ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش آمده است.

جدول ۳. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	متغیر ملاک= اهمال‌کاری تحصیلی	سطح معناداری
هویت اطلاعاتی	-۰/۸۸۹**	۰/۰۰۱
هویت هنجاری	۰/۸۱۴**	۰/۰۰۱
هویت سردرگم-اجتنابی	۰/۷۳۴**	۰/۰۰۱
تعهد هویت	-۰/۶۸۸**	۰/۰۰۱
صداقت-فروتنی	-۰/۶۴۷*	۰/۰۰۱
هیجان پذیری	۰/۴۵۶**	۰/۰۰۱
برون‌گرایی	-۰/۶۶۰**	۰/۰۰۱
توافق	-۰/۵۸۰*	۰/۰۰۱
وظیفه‌شناسی	-۰/۶۱۴**	۰/۰۰۱
باز بودن نسبت به تجربه	-۰/۵۸۹**	۰/۰۰۱

** مقدار احتمال در سطح ۰/۰۱ * مقدار احتمال در سطح ۰/۰۵

بر اساس جدول ۳ نتایج ماتریس ضریب همبستگی پیرسون نشان داد بین سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو (در سطح ۰/۰۱ خطا و ۹۹ درصد اطمینان) با اهمال‌کاری تحصیلی رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. ازآنجایی‌که بین متغیرهای پژوهش رابطه معناداری وجود دارد این امر ادامه تحلیل را امکان‌پذیر می‌سازد، لذا برای پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو از رگرسیون چندگانه به روش همزمان استفاده می‌شود که نتایج آن در جداول ۴ و ۵ آمده است.

[1]. durbin-watson

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

جدول ۴. خلاصه مدل و تحلیل واریانس اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو

شاخص	مقدار به‌دست‌آمده
همبستگی چندگانه (MR)	۰/۸۱۱
مجذور R (ضریب تعیین)	۰/۶۵۸
مجذور R تعدیل‌شده	۰/۶۵۲
آماره F	۶۷/۸۰۲
سطح معناداریF	۰/۰۰۱

با توجه جدول ۴- نتایج نشان داد که ضریب همبستگی چندگانه بین سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو با اهمال‌کاری تحصیلی برابر ۰/۸۱۱ است. همچنین ۶۵/۸ درصد از واریانس اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو تبیین شود. همچنین نتایج معنادار تحلیل واریانس یک‌راهه نشان‌دهنده مناسب بودن مدل رگرسیونی ارائه‌شده است. در جدول ۵- ضرایب رگرسیون چندگانه به روش همزمان آمده است.

جدول ۵. ضرایب رگرسیون چندگانه پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو

متغیرهای پیش‌بین	ضرایب غیراستاندارد		ضرایب استاندارد	t	سطح معناداری
	B	خطای استاندارد	ضریب بتا (β)		
ثابت (Constant)	۳۳/۹۴۹	۵/۳۸۳	–	۶/۳۰۶	۰/۰۰۱
هویت اطلاعاتی	۰/۸۴۴	۰/۰۸۹	۰/۸۲۰	۹/۴۶۷	۰/۰۰۱
هویت هنجاری	۰/۲۰۲	۰/۱۱۰	۰/۲۳۵	۲/۸۳۸	۰/۰۰۸
هویت سردرگم-اجتنابی	۰/۰۷۱	۰/۰۸۵	۰/۱۸۱	۳/۸۲۷	۰/۰۱۰
تعهد هویت	۰/۱۹۵	۰/۰۸۶	۰/۲۱۳	۲/۲۸۲	۰/۰۲۴
صداقت-فروتنی	۰/۱۰۵	۰/۱۷۹	۰/۱۰۳	۲/۵۸۵	۰/۰۴۶
هیجان پذیری	۰/۰۷۸	۰/۱۱۲	۰/۱۴۹	۲/۷۰۳	۰/۰۳۳
برون‌گرایی	۰/۲۳۱	۰/۲۰۳	۰/۲۰۶	۲/۱۳۵	۰/۰۲۸
توافق	۰/۴۲۸	۰/۳۰۸	۰/۳۰۱	۲/۱۲۶	۰/۰۴۲
وظیفه‌شناسی	۰/۶۰۵	۰/۵۴۲	۰/۳۹۳	۲/۱۱۵	۰/۰۲۶
باز بودن نسبت به تجربه	۰/۱۱۵	۰/۱۵۶	۰/۱۷۷	۲/۷۳۸	۰/۰۴۱

جدول ۵- بر اساس ضرایب استاندارد و غیراستاندارد تحلیل رگرسیون چندگانه به روش همزمان برای پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی نتایج نشان داد که سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو می‌توانند اهمال‌کاری تحصیلی را پیش‌بینی کنند و فرض پژوهش مورد تائید قرار گرفت.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از این پژوهش بررسی پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو دانش‌آموزان در دوران آموزش مجازی ناشی از شیوع کرونا ویروس بود. نتایج نشان داد که بین سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو با اهمال‌کاری تحصیلی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون چندگانه نیز آشکار کرد که ۶۵/۸ درصد واریانس اهمال‌کاری تحصیلی به‌وسیله سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو تبیین می‌شود. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

که سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو نقش مهمی در پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی دارند. این نتیجه به‌دست‌آمده با نتایج تحقیقات میرعرب رضی و جعفری (۱۳۹۴) و سوری نژاد و همکاران (۱۳۹۴) همسویی دارد. در تبیین این یافته به‌دست‌آمده می‌توان گفت که دانش‌آموزان با سبک هویت اطلاعاتی آگاهانه و به‌طور فعال به جستجوی اطلاعات و ارزیابی می‌پردازند و سپس اطلاعات مناسب خود را مورداستفاده قرار می‌دهند. اهداف تحصیلی روشن، عملکرد تحصیلی و انگیزش پیشرفت بالایی دارند (برزونسکی، ۲۰۰۸). دانش‌آموزان با سبک هویت اطلاعاتی، دارای راهبردهای مسئله مدارند، احساس یکپارچگی در خود می‌کنند، معمولاً قضاوت‌ها را به تعویق می‌اندازند، اهداف شغلی روشن و انتظار عملکرد تحصیلی بالا دارند و نسبت به اهداف استوار خود متعهد هستند (برزونسکی، ۲۰۰۴). به دلیل وجود همین اهداف تحصیلی روشن اهمال‌کاری تحصیلی کمتری در انجام تکالیف درسی دارند. از سوی دیگر در تبیین نقش سبک هویت هنجاری می‌توان گفت دانش‌آموزان با سبک هویت هنجاری در رویارویی با موضوعات هویت و تصمیم‌گیری‌ها، با انتظارات و دستورات افراد مهم و گروه‌های مرجع همنوایی می‌کنند؛ آن‌ها ارزش‌ها و عقاید را بدون ارزیابی آگاهانه می‌پذیرند و درونی می‌کنند و تحمل کمی برای رویارویی با موقعیت‌های جدید و مبهم دارند (قاسم‌پور و همکاران، ۱۳۹۶). دانش‌آموزان با سبک هویت هنجاری ارزش‌ها و ملاک‌های دیگران را درونی می‌کنند، احتیاج به سازمان‌دهی بیرونی دارند، تمایل به اطلاعاتی دارند که مطابق باارزش‌ها و باورهایشان است. ذهنی بسته دارند (موناکیس[1] و همکاران، ۲۰۱۷). ازآنجایی‌که دانش‌آموزان دارای سبک هویت هنجاری ذهنی بسته نسبت به مسائل دارند در انجام تکالیف درسی انعطاف‌پذیری نداشته و در دوران شیوع بیماری‌هایی مانند کرونا ویروس که آموزش‌ها مجازی است اهمال‌کاری بیشتری از خود بروز می‌دهند.

همچنین افراد دارای سبک هویت سردرگمی/ اجتنابی در همه موارد تعلل زیادی دارند و تا حد ممکن سعی دارند از پرداختن موضوعات هویت و تصمیم‌گیری اجتناب کنند؛ اگر این تعلل طولانی مدت باشد تقاضای موقعیتی و محیطی باعث واکنش‌های رفتاری در آن‌ها می‌شود (قاسم‌پور و همکاران، ۱۳۹۶). افراد دارای سبک هویت سردرگم/اجتنابی از راهبردهای هیجان‌مدار استفاده کرده و از موقعیت تصمیم‌گیری اجتناب می‌کنند و تصمیم‌گیری هایشان را با تعلل و تأخیرهای طولانی انجام می‌دهند و منبع کنترل بیرونی دارند (امتیاز و نکوی[2]، ۲۰۱۲، به نقل از زارعی و غیبی، ۱۳۹۷). سبک اجتنابی/ سردرگم با دو سبک دیگر متفاوت است و در واقع سمبل برخورد طفره‌آمیز و مسامحه در مشکلات است؛ راهبردی است متمرکز بر هیجان که با سطح پایینی از تعهد، اعتمادبه‌نفس و بی‌ثباتی خودپنداره همراه است. این افراد معمولاً توجه کمی به آینده یا نتایج طولانی‌مدت انتخاب‌هایشان دارند (بهارلو و همکاران، ۱۳۹۴). ازآنجایی‌که یکی از ویژگی‌های دانش‌آموزان سردرگم تعلل ورزی و اهمال‌کاری در تصمیم‌گیری‌هاست منطقی است که آنان اهمال‌کاری تحصیلی بیشتری در انجام تکالیف درسی داشته باشند.

در تبیین ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو بر اهمال‌کاری تحصیلی می‌توان گفت که در مدل هگزاکو برای صفت صداقت- فروتنی جلوه‌ای از صفت انصاف را در تعاملات اجتماعی به تصویر می‌کشد که در رفتار جوانمردانه و همکاری با دیگران حتی زمانی که شخص توانایی بهره‌کشی از دیگران بدون ترس از انتقام را دارد، نمود پیدا می‌کند (اشتون و لی، ۲۰۰۷). همچنین صداقت-فروتنی

[1]. Monacis
[2]. Imtiaz & Naqvi

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

شامل ویژگی‌های چون صداقت، عدالت، اجتناب از حرص، دوری از طمع و اجتناب از نادانی است و به‌عنوان گرایش به عدل، انصاف و منصفانه برخورد کردن با دیگران توصیف‌شده است (لی و اشتون، ۲۰۲۰ ب). در صداقت و فروتنی ویژگی‌های چون حرص[۱]، تکبر[۲] و خجالت[۳] وجود ندارد (کلینلوگل[۴] و همکاران، ۲۰۱۸) و پیش‌بینی کننده رفتارهای جامعه پسند بوده و چنین افرادی که سطح بالاتری از صداقت–فروتنی در آن‌ها وجود دارد بیشتر به دیگران اعتماد کرده و اعتماد بین فردی بیشتری وجود دارد (پفاتیچر و بوهم[۵]، ۲۰۱۸). به دلیل اعتماد بین فردی در افراد صادق و فروتن، در هنگام حل مسائل و انجام تکالیف درسی این دانش‌آموزان از دیگران کمک گرفته و کمتر اهمال‌کاری تحصیلی را تجربه می‌کنند. در صفت هیجان پذیری، ویژگی‌هایی همچون ترس[۶]، اضطراب[۷]، وابستگی[۸] و احساساتی بودن[۹] در بر می‌گیرد (اشتون و همکاران، ۲۰۱۴). ترس در این صفت شخصیتی به‌عنوان تمایل به تجربه ترس تعریف‌شده است (لی و اشتون، ۲۰۲۰ الف). هیجان پذیری هم شامل ویژگی‌هایی است که ازنظر اجتماعی پسندیده است، مانند احساساتی بودن و هم ویژگی‌هایی که جامعه پسند نیست، مانند اضطراب. از سوی دیگر، افراد هیجان‌پذیر ترجیح می‌دهند مدام فعالیت‌های خود را تغییر دهند و از راه تجربه‌های مهیج انگیختگی خود را افزایش دهند (زمانی فروشانی و همکاران، ۱۳۹۵). دانش‌آموزان هیجان پذیر به دلیل مضطرب بودن در انجام تکالیف بیشتر اهمال‌کاری تحصیلی را تجربه می‌کنند.

برون‌گرایی به‌عنوان گرایش افراد به درگیر شدن در تعاملات اجتماعی و لذت بردن از آن تعریف‌شده است. افراد برون‌گرا ممکن است به‌طور فعال با دیگران رابطه دارند و در جستجوی دوستی با دیگران بوده و مشارکت بیشتری در فعالیت‌های اجتماعی دارند (کاستا و مک‌کری، ۱۹۸۰؛ به نقل از بوکر[۱۰] و همکاران، ۲۰۲۰). همچنین برون‌گرایی با ویژگی‌های همچون مثبت بودن، جرات طلبی و پرانرژی بودن فرد (دستجردی، فرزاد و کدیور، ۱۳۹۰)، اجتماعی بودن، احساسی بودن و صمیمی بودن با افراد (بری[۱۱] و همکاران، ۲۰۰۷)، مردم آمیزی (احمدی، ۱۳۹۱)، فعال و به دنبال هیجان و تحریک (کاستا و مک کری، ۲۰۱۱)، خونگرم و شادکام توصیف‌شده است (شفیعی و زارع، ۱۳۹۱). برون‌گرایی باعث می‌شود دانش‌آموزان به دلیل اجتماعی‌تر بودن نسبت به دیگران در حل مسائل درسی از دیگران کمک بگیرند و به همین دلیل و کمتر اهمال‌کاری تحصیلی را تجربه می‌کنند. گشودگی نسبت به تجربه به‌عنوان تمایل افراد برای تجربه موقعیت‌های جدید تعریف‌شده است (بوکر و همکاران، ۲۰۲۰). ویژگی شخصیتی گشودگی نسبت به تجربه به تمایل فرد برای کنجکاوی، انعطاف‌پذیری و خردورزی اطلاق می‌شود. وقتی ویژگی گشودگی نسبت به تجربه در فرد قوی باشد، می‌تواند بر گستره روابط اجتماعی، فراهم نمودن زمینه‌های رشد شخصی و خوش‌بینی اثر گذاشته، با ارضای نیازهای اساسی

1. greedy
2. conceited
3. pretentious
4. Kleinlogel
5. Pfattheicher & Böhm
6. fearfulness
7. anxiety
8. dependence
9. sentimentality
10. Buecker
11. Berry

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

روان‌شناختی، ابعاد مختلف فردی را تحت تأثیر قرار دهد و سبک عملکرد بهتر فرد در شغل و تحصیل و رشد باورهای خودکارآمدی در فرد گردد (دستجردی و همکاران، ۱۳۹۰). مقبولیت با صفاتی همچون بخشودگی[1]، ملایمت[2]، انعطاف‌پذیری[3] و صبوری[4] توصیف‌شده است که در آن بخشودگی به‌عنوان تمایل فرد برای بخشیده شدن افرادی که به آن آسیب و صدمه زده‌اند و ملایمت به‌عنوان گرایش افراد به نرمی برخورد و رفتار کردن با دیگران اشاره دارد. انعطاف‌پذیری به‌عنوان تمایل فرد به سازش و همکاری با دیگران تعریف‌شده است و صبوری به‌عنوان تمایل فرد به آرام ماندن و عصبانی نشدن در موقعیت‌های مختلف توصیف‌شده است (اشتون و همکاران، ۲۰۱۴). به علت وجود صفت صبوری در دانش‌آموزان مقبول آنان برای انجام تکالیف درسی خود مدیریت زمان داشته و به همین دلیل و کمتر اهمال‌کاری تحصیلی را تجربه می‌کنند.

همچنین مقبولیت به‌عنوان به گرایش افراد به همسان بودن با دیگران است. افراد با ویژگی مقبولیت، قابل‌اعتماد، روراست، نوع‌دوست، مهربان و دارای خصیصه ازخودگذشتگی، پیرو، متواضع و فروتن و خوش‌قلب هستند. افراد مقبول معمولاً هدایت-کنندگان تیم‌ها بوده برای تدریس و امور روانشناسی، مشاوره، کارها و فعالیت‌های اجتماعی مناسب هستند. این افراد در پی ایجاد سازگاری و راحت کنار آمدن با افراد هستند و معمولاً از مباحث اختلاف‌زا اجتناب می‌ورزند (دستجردی و همکاران، ۱۳۹۰). ویژگی شخصیتی وظیفه‌شناسی از دیگر صفات شخصیتی هگزاکو است که به تمایل فرد برای منظم بودن، پیشرفت‌مداری و منطقی بودن اطلاق می‌شود (دستجردی و همکاران، ۱۳۹۰). وظیفه‌شناسی که شامل دو توانایی کنترل تکانه‌ها و تمایلات همراه با استفاده از طرح و برنامه در رفتار برای رسیدن به اهداف است، به طراحی، سازماندهی و اجرای وظایف اشاره دارد (سلمانی و همکاران، ۱۳۹۳). افراد وظیفه شناس افرادی قابل اطمینان، مسئولیت‌پذیر و هدف‌گرا هستند و شاخص اصلی آن در افراد نظم درونی (منضبط بودن) است که ممکن است به علت پاداش‌های محیطی باشند؛ یعنی افرادی که سازگار و وظیفه شناس هستند، تقویت کننده‌های مثبت بیشتری را از دیگران دریافت می‌کنند و لذا بهزیستی ذهنی بالاتری را تجربه کنند (فوجیتا[5] و همکاران، ۱۹۹۱؛ به نقل از دستجردی و همکاران، ۱۳۹۰). ازآنجایی‌که دانش‌آموزان وظیفه شناس نسبت به تکالیفی که به آنان داده می‌شود احساس تعهد می‌کنند و کمتر اهمال‌کاری تحصیلی را تجربه می‌کنند.

یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش انجام آن بر روی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه شهر تهران بود. همچنین اجرای میدانی آن در دوران شیوع کرونا ویروس و به‌صورت آنلاین بوده است که این امر تنها دانش‌آموزانی را قادر به شرکت در پژوهش و پاسخگویی به سؤالات می‌کرده است که به اینترنت دسترسی داشته‌اند. در این پژوهش از پرسشنامه خود سنجی استفاده‌شده است و ممکن است در روند جمع‌آوری اطلاعات خطایی رخ داده باشد که این خطا ممکن است ناشی از پاسخگویی با صرف زمان اندک‌تر و یا پاسخگویی غلط و با سوگیری باشد و درنهایت موجب انحراف نتایج مطالعه شود که البته این محدودیت‌ها می‌تواند

[1]. forgivingness
[2]. gentleness
[3]. flexibility
[4]. patience
[5]. Fujita

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

خارج از اختیار پژوهشگر محسوب شوند. در این مطالعه به علت کمبود وقت و همچنین ملاحظات اخلاقی و قانونی صرفاً به داده‌های پرسشنامه‌ای اتکا شد و از سایر منابع اطلاعاتی همچون مصاحبه که می‌توانست مفید باشد استفاده نشد. بر مبنای نتایج به‌دست‌آمده از این مطالعه، پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های آتی نقش متغیرهایی دیگر مانند ویژگی‌های شخصیتی زاکرمن-کلمن، سبک‌های دل‌بستگی و غیره، در پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی ناشی از آموزش مجازی موردبررسی قرار گیرند. یافته‌های پژوهش حاضر، در یک طرح توصیفی از نوع همبستگی به‌دست‌آمده‌اند و استنباط علی از آن‌ها امکان‌پذیر نیست؛ در واقع پیش‌بینی کننده‌ها در بهترین حالت، همبسته‌های اهمال‌کاری تحصیلی هستند نه علّت آن. استفاده از مطالعات طولی و سایر روش‌های تحقیق (ترکیبی شامل کیفی و کمی) می‌تواند برای بررسی این مطالعه سودمندتر باشد. به این صورت که پیشنهاد می‌گردد با استفاده از یک مطالعه کیفی به بررسی عوامل مؤثر بر اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه پرداخته شود. بر اساس نتایج به‌دست‌آمده می‌توان دستاوردها این پژوهش را در سطح عملی مطرح کرد. به این صورت که از یافته‌های این پژوهش می‌توان در جهت تدوین برنامه‌ها و مداخلات درمانی مانند درمان‌های شناختی-رفتاری و کاهش استرس مبتنی بر ذهن‌آگاهی و غیره در سازمان‌های ذی‌ربط مانند مراکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی وابسته به آموزش‌وپرورش برای بهبود و کاهش اهمال‌کاری تحصیلی در دوران کرونا کمک شود. همچنین به مشاوران و روانشناسان بالینی پیشنهاد می‌شود در غربالگری‌های خود در مراکز مشاوره از این یافته‌ها استفاده کنند. به این صورت که می‌توان با اجرای پرسشنامه‌های سبک‌های هویت و ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو در شناسایی پرسنل درمان دانش‌آموزان مستعد اهمال‌کاری تحصیلی در دوران کرونا و سایر مشکلات تحصیلی آن استفاده کرد.

منابع

- احمدی، محمد سعید. (۱۳۹۱). رابطه بین ویژگی‌های پنج عاملی شخصیتی و هوش هیجانی در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه آزاد اسلامی میانه. *فصلنامه دانش و پژوهش در روانشناسی کاربردی*، *۱۳*(۲)، ۵۵-۴۵.
- اکبری، بهمن؛ خوش چین گل، نورا؛ نادری‌فر، نسرین؛ و موسی زاده، نصیبه. (۱۳۹۸). مقایسه تنظیم شناختی هیجانی و سبک‌های هویتی در نوجوانان بزهکار و غیر بزهکار. *مجله سلامت اجتماعی*، *۶* (۲)، ۲۳۵-۲۲۷.
- البرزی، محبوبه؛ خوشبخت، فریبا؛ و دورودی، روقیه. (۱۳۹۸). رابطه میزان استفاده از بازی‌های رایانه‌ای با اهمال‌کاری تحصیلی: نقش واسطه‌گری جهت‌گیری هدف در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی. *فصلنامه تحقیقات فرهنگی ایران*، *۱۲*(۱)، ۱۲۹-۱۰۹.
- بهارلو، مهری؛ کلانتر کوشه؛ سیدمحمد؛ و مهاجر، یحیی. (۱۳۹۴). مقایسهٔ سبک‌های هویتی در میان زنان متعهد و غیرمتعهد شهر تهران. *پژوهشنامه زنان*، *۶*(۱۴)، ۵۰-۳۷.
- پورابراهیم، تقی؛ حیدری، جعفر؛ و خوش‌کنش، ابوالقاسم. (۱۳۹۰). رابطه شیوه‌های فرزندپروری با سبک‌های هویت‌یابی و گرایش به مشاغل در نوجوانان. *فصلنامه علمی و پژوهشی مشاوره شغلی و سازمانی*، ۳ (۸)، ۲۴-۱۱.
- دستجردی، رضا؛ فرزاد، ولی اله؛ و کدیور، پروین. (۱۳۹۰). نقش پنج عامل بزرگ شخصیت در پیش‌بینی بهزیستی روانشناختی، *مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند*، *۱۸*(۲)، ۱۳۳-۱۲۶.
- رحمانی ملک آباد، مهدی؛ فرخی، نورعلی؛ و آقابیگی، جلال. (۱۳۹۴). هنجاریابی و کفایت شاخص‌های روانسنجی سیاهه ۶ عاملی شخصیت هگزاکو در دانشجویان ایرانی، *فصلنامه روانشناسی تربیتی*، *۱۱*(۳۸)، ۸۵-۶۷.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

- رسولی، زهرا. (۱۳۹۹). رابطه نارضایتی از تصویر بدنی و ناگویی هیجانی با اعتیاد به تلفن‌های هوشمند نوجوانان. *نشریه علمی رویش روانشناسی*، ۹(۸)، ۷۰-۶۳.
- زارعی، حیدرعلی؛ و غیبی، اکرم. (۱۳۹۷). پیش‌بینی اعتیاد به اینترنت بر اساس هیجان خواهی و سبک‌های هویت در دانش‌آموزان. *مجله روانشناسی و روانپزشکی شناخت*، ۵(۳)، ۶۵-۵۳.
- زارعی، لیلا؛ و خشوعی، مهدیه سادات. (۱۳۹۵). رابطه اهمال‌کاری تحصیلی با باورهای فراشناختی، تنظیم هیجان و تحمل ابهام در دانشجویان. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۲۲(۳)، ۱۳۰-۱۱۳.
- زمانی فروشانی، شهلا؛ قنواتی، سارا؛ نجفلوی ترکمانی، زهرا؛ و شریفی، طیبه. (۱۳۹۵). الگوی ساختاری رابطه متغیرهای شخصیتی هگزاکو و شادکامی: بررسی نقش واسطه‌ای سبک‌های اسنادی. *فصلنامه روش‌ها و مدل‌های روان‌شناختی*، ۷(۲۴)، ۹۱-۷۱.
- سلمانی، بهزاد؛ حسنی، جعفر؛ و آریانا کیا، المیرا. (۱۳۹۳). بررسی نقش صفات شخصیتی (وظیفه‌شناسی، سازگاری و هیجان‌خواهی) در رفتارهای پرخطر. *مجله علمی و پژوهشی تازه‌های علوم شناختی*، ۱۶(۱)، ۱۰-۱.
- سلیمی، هادی؛ حاجیعلیزاده، کبری؛ عامری سیاهویی، مجتبی؛ و بهدوست، پریسا. (۱۴۰۰). نقش میانجی استرس کرونا در رابطه بین اعتیاد به اینترنت با تعارضات و خشونت زناشویی و خانوادگی. فصلنامه *فرهنگ مشاوره و روان درمانی*، ۱۲(۴۵)، ۱۱۶-۹۵.
- سواری، کریم. (۱۳۹۰). ساخت و اعتباریابی آزمون اهمال‌کاری تحصیلی. *فصلنامه علمی و پژوهشی اندازه‌گیری تربیتی*، ۵(۲)، ۱۱۱-۹۷.
- سواری، کریم. (۱۳۹۲). رابطه ساده و چندگانه تبحرگرایی و رویکردگرایی با اهمال‌کاری تحصیلی، *دوفصلنامه شناخت اجتماعی*، ۲(۳)، ۵۱-۴۳.
- سوری‌نژاد، محسن؛ فرهادی، مهران؛ و کردنوقابی، رسول. (۱۳۹۴). تبیین اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی و سبک‌های فرزندپروری. *فصلنامه خانواده و پژوهش*، ۱۲(۴)، ۲۶-۷.
- شفیعی، حسن؛ و زارع، حسین (۱۳۹۱). رابطه برون‌گرایی- درون گرایی و سوگیری توجه به چهره‌های هیجانی در نوجوانان. *پژوهش‌های علوم شناختی و رفتاری*، ۲(۱)، ۲۶-۹.
- طهماسب زاده شیخلار، داود؛ و صادق‌پور، مهدی. (۱۳۹۸). تأثیر شبکه‌های اجتماعی بر اهمال‌کاری تحصیلی با نقش واسطه‌ای راهبردهای یادگیری خودتنظیمی در بین دانش‌آموزان. *فناوری آموزش*، ۱۴(۲)، ۵۲۰-۵۱۱.
- قاسم‌پور، فاطمه؛ عظیمی، مریم؛ ثناگو، اکرم؛ و مبصری، علی اکبر. (۱۳۹۶). بررسی رابطه بین سبک‌های هویت و انگیزه پیشرفت در دانش‌آموزان دوره متوسطه شهرستان ساری. *مجله علمی پژوهان*، ۱۶(۲)، ۵۲-۴۶.
- قره‌آغاجی، سعید؛ واحدی، شهرام؛ فتحی‌آذر، اسکندر؛ و ادیب، یوسف. (۱۳۹۸). تبیین اهمال‌کاری تحصیلی دانش‌آموزان متوسطه: یک مطالعه نظریه زمینه‌ای. *پژوهش در برنامه ریزی درسی*، ۱۶(۶۰)، ۱۹۳-۱۷۳.
- قناعتی کاشانی، جمیله؛ شکرگزار، علیرضا؛ و همتی راد، گیتی. (۱۳۹۹). نقش ممیزی سبک‌های هویت در تشخیص استفاده آسیب‌زا از اینترنت در دانش آموزان؛ تحلیل تابع تشخیصی. *مجله پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری*، ۵(۴۲)، ۲۰-۱۱.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

- کرمی، ناهید؛ امینی، ناصر؛ بهروزی، محمدغ و جعفری‌نیا، غلامرضا. (۱۳۹۹). پیش‌بینی تحمل پریشانی بر اساس سیستم های مغزی-رفتاری، ویژگی‌های شخصیتی هگزاکو و انزوای اجتماعی در افراد وابسته به مواد مخدر. *فصلنامه علمی اعتیادپژوهی*، ۱۴ (۵۸)، ۲۹۰-۲۶۵.
- مصباحی، الهام؛ امیری مجد، مجتبی؛ قمری، محمد؛ و بزازیان، سعیده. (۱۳۹۸). تدوین مدلی برای پیش‌بینی نشانگان ضربه عشقی در دانشجویان بر اساس ویژگی‌های شخصیتی، طرح‌واره‌های ناسازگار اولیه و کیفیت روابط دلبستگی. *مجله روانپزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۲۵ (۱)، ۵۵-۴۲.
- میرعرب رضی، رضا؛ و جعفری، علی. (۱۳۹۴). پیش‌بینی اهمال‌کاری تحصیلی بر اساس مهارت‌های ارتباطی و سبک‌های هویت دانش‌آموزان. *دو فصلنامه راهبردهای شناختی در یادگیری*، ۳ (۴)، ۶۹-۵۵.
- هاتف نیا، فاطمه، درتاج، فریبرز؛ علی پور، احمد؛ و فرخی، نورعلی. (۱۳۹۸). تاثیراهمال کاری تحصیلی بر بهزیستی روان‌شناختی: نقش‌های واسطه ای شناور بودن، عواطف مثبت -منفی و رضایت از زندگی. *پژوهش های روانشناسی اجتماعی*، ۹ (۳۳)، ۷۶-۵۳.
- هاشمی، زهره، عینی، ساناز؛ و تقوی، رامین. (۱۳۹۹). بررسی نقش تعدیل کننده هوش معنوی در رابطه بین ابعاد شخصیتی هگزاکو و تنیدگی تحصیلی دانش‌آموزان. *مجله علوم روان‌شناختی*، ۱۹ (۸۸)، ۴۶۱-۴۵۱.
- ویسی، سعید؛ و دلقندی، علیرضا. (۱۳۹۸). نقش ممیزی ویژگی‌های شخصیتی در تشخیص دانش آموزان دارای اعتیاد به اینترنت (آزمون سه مدل شخصیتی کاستا-مک کری، هگزاکو و جایگزین زاکرمن-کلمن). *پیشرفت‌های نوین در علوم رفتاری*، ۴ (۳۸)، ۳-۱.
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2007). Empirical, theoretical, and practical advantages of the HEXACO model of personality structure. *Personality and social psychology review*, *11*(2), 150-166.
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2009). The HEXACO–60: A short measure of the major dimensions of personality. *Journal of personality assessment*, *91*(4), 340-345.
- Ashton, M. C., & Lee, K. (2019). Religiousness and the HEXACO personality factors and facets in a large online sample. *Journal of personality*, *87*(6), 1103-1118.
- Ashton, M. C., Lee, K., & De Vries, R. E. (2014). The HEXACO Honesty-Humility, Agreeableness, and Emotionality factors: A review of research and theory. *Personality and Social Psychology Review*, *18*(2), 139-152.
- Barbosa-Camacho, F. J., Miranda-Ackerman, R. C., Vázquez-Reyna, I., Jimenez-Ley, V. B., Barrera-López, F. J., Contreras-Cordero, V. S., & Cortes-Flores, A. O. (2020). Association between HEXACO personality traits and medical specialty preferences in Mexican medical students: a cross-sectional survey. *BMC psychology*, *8*(1), 1-9.
- Berry, C. M., Ones, D. S., & Sackett, P. R. (2007). Interpersonal deviance, organizational deviance, and their common correlates: A review and meta-analysis. *Journal of Applied Psychology*, *92*, 410-424.
- Berzonsky, M. D. (2004). Identity style, parental authority, and identity commitment. *Journal of Youth and adolescence*, *33*(3), 213-220.
- Berzonsky, M. D. (2008). Identity formation: The role of identity processing style and cognitive processes. *Personality and Individual Differences*, *44*(3), 645-655.
- Berzonsky, M. D., Soenens, B., Luyckx, K., Smits, I., Papini, D. R., & Goossens, L. (2013). Development and validation of the revised Identity Style Inventory (ISI-5): Factor structure, reliability, and validity. *Psychological assessment*, *25* (3), 893.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

- Buecker, S., Maes, M., Denissen, J. J., & Luhmann, M. (2020). Loneliness and the Big Five Personality Traits: A Meta-analysis. *European Journal of Personality*, *34*(1), 8-28.
- Costa, P. T., & McCrae, R. R. (2011). The five-factor model, five-factor theory, and interpersonal psychology. *Handbook of interpersonal psychology: Theory, research, assessment, and therapeutic interventions*, 91-104.
- Da Silva, M. L., Rocha, R. S. B., Buheji, M., Jahrami, H., & Cunha, K. D. C. (2021). A systematic review of the prevalence of anxiety symptoms during coronavirus epidemics. *Journal of Health Psychology*, *26*(1), 115-125.
- De Vries, R. E., Pronk, J., Olthof, T., & Goossens, F. A. (2020). Getting Along and/or Getting Ahead: Differential HEXACO Personality Correlates of Likeability and Popularity among Adolescents. *European Journal of Personality*. *34*(1), 245-261.
- Giwa, A. L., Desai, A., & Jagoda, A. (2020). Novel coronavirus COVID-19: an overview for emergency clinicians. *Emerg Med Pract*, *22*(2), 1-21.
- Jiang, M., Mu, J., Shen, S., & Zhang, H. (2021). COVID-19 with preexisting hypercoagulability digestive disease. *Frontiers in Medicine*, *7*(1), 1-10.
- Kaur, M., & Tung, S. (2019). Cognitive Reasoning Processes and Identity Achievement: Mediating Role of Identity Processing Styles. *Pakistan Journal of Psychological Research*, 457-476.
- Kleinlogel, E. P., Dietz, J., & Antonakis, J. (2018). Lucky, Competent, or Just a Cheat? Interactive Effects of Honesty-Humility and Moral Cues on Cheating Behavior. *Personality and Social Psychology Bulletin*, *44*(2), 158-172.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2020 a). HEXACO Model of Personality Structure, The. *Encyclopedia of Personality and Individual Differences*, 1932-1936.
- Lee, K., & Ashton, M. C. (2020 b). Sex differences in HEXACO personality characteristics across countries and ethnicities. *Journal of Personality*.
- Li, L., Gao, H., & Xu, Y. (2020). The mediating and buffering effect of academic self-efficacy on the relationship between smartphone addiction and academic procrastination. *Computers & Education*, *159*(1), 1-10.
- MacInnis, C. C., Boss, H. C., & Bourdage, J. S. (2020). More evidence of participant misrepresentation on Mturk and investigating who misrepresents. *Personality and Individual Differences*, *152*, 109603.
- McCrae, R. R., & Costa, P. T. (2004). A contemplated revision of the NEO Five-Factor Inventory. *Personality and individual differences*, *36* (3), 587-596.
- Menzies, R. E., Neimeyer, R. A., & Menzies, R. G. (2020). Death Anxiety, Loss, and Grief in the Time of COVID-19. *Behaviour Change*, *37*(3), 111-115.
- Mohan, A., Sen, P., Shah, C., Jain, E., & Jain, S. (2021). Prevalence and risk factor assessment of digital eye strain among children using online e-learning during the COVID-19 pandemic: Digital eye strain among kids (DESK study-1). *Indian Journal of Ophthalmology*, *69*(1), 140-152.
- Monacis, L., de Palo, V., Griffiths, M. D., & Sinatra, M. (2017). Exploring individual differences in online addictions: The role of identity and attachment. *International journal of mental health and addiction*, *15*(4), 853-868.
- Pfattheicher, S., & Böhm, R. (2018). Honesty-humility under threat: Self-uncertainty destroys trust among the nice guys. *Journal of personality and social psychology*, *114*(1), 179.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]

- Sullivan, B. M., George, A. M., & Brown, P. M. (2021). Impulsivity facets and mobile phone use while driving: indirect effects via mobile phone involvement. *Accident Analysis & Prevention*, *150*(1), 1-10.
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2007). *Using multivariate statistics* (Vol. 5). Boston, MA: Pearson.
- Tam, P. C., Ly, K. M., Kernich, M. L., Spurrier, N., Lawrence, D., Gordon, D. L., & Tucker, E. C. (2021). Detectable severe acute respiratory syndrome coronavirus 2 (SARS-CoV-2) in human breast milk of a mildly symptomatic patient with coronavirus disease 2019 (COVID-19). *Clinical Infectious Diseases*, *72*(1), 128-130.
- Volk, A. A., Provenzano, D. A., Farrell, A. H., Dane, A. V., & Shulman, E. P. (2019). Personality and bullying: Pathways to adolescent social dominance. *Current Psychology*, 1-12.
- Xu, J., Sun, G., Cao, W., Fan, W., Pan, Z., Yao, Z., & Li, H. (2021). Stigma, discrimination, and hate crimes in Chinese-speaking world amid Covid-19 pandemic. *Asian journal of criminology*, *1*(1), 1-24.
- Yang, C. C., Holden, S. M., & Carter, M. D. (2018). Social media social comparison of ability (but not opinion) predicts lower identity clarity: Identity processing style as a mediator. *Journal of youth and adolescence*, *47* (10), 2114-2128.

[Downloaded from ijndibs.com on 2026-11-14]